

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktikai Teológia
1.4 Szakterület	Római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Római katolikus didaktikai teológia

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Egyházjog: Általános szabályok						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Kiss Gábor						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Holló László						
2.4 Tanulmányi év	2022– 2023	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Kötelező - alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					12
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					12
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	68				
3.8 A félév össz-óraszámja	124				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Nincs
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Szakmai motiváció és elkötelezettség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Videoprojektorral felszerelt terem; internet hozzáférés; könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Az Egyházi Törvénykönyv I. könyve „Általános szabályok” címet viseli. Ennek ismerete az egész mű megértéséhez döntő módon szükséges, alapvető technikai szabályokat tartalmaz. Ezek nagy része ősi jogi elv, melyek nem ritkán magából a római jogból származnak. Éppen ezért szakmai kompetenciaként az általános egyházjogi alapismeretek birtoklása emelhető ki.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> Képesség az egyházjogi ismeretek plébániai, valamint az iskolai és felnőtt hitoktatásban való felhasználására.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> Általános kánonjogi ismeretek átadása
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> A diákok előkészítése az Egyházjog további tanulmányozására és megértésére. A törvények magyarázatának és alkalmazásának az elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a katolikus egyház jogrendszerébe	Interaktív előadás	Ferenczy-Kállay; Hallermann, Ignorantia iuris
2. Az egyház, mint a jog valóságára nyitott közösség	Interaktív előadás	Órsy: Egyházjog 9-36. Aymans-Mörsdorf: 9-25.
3. Az egyházjog teológiai alapja	Interaktív előadás	Órsy: Életerős zsinat 103-120. Jogteológia
4. Az első (1917) és második (1983) egyházjogi kodifikáció	Interaktív előadás	Erdő: Egyházjog 76-81. SDL
5. A jelenlegi jogrend jelentősebb forrásai (CIC, CCEO, AAS, PB)	Interaktív előadás	órai jegyzet; Handbuch 70-116.
6. Isteni és emberi jog I. (CIC 1-28. kk)	Interaktív előadás	CIC 1-28. kk; Erdő: Egyházjog 86-110.; Althaus 50-90.
7. Isteni és emberi jog II. (CIC 1-28. kk)	Interaktív előadás	CIC 1-28. kk; Erdő: Egyházjog 86-110.; Althaus 50-90.
8. Természetes és jogi személyek (CIC 96-123. kk)	Interaktív előadás	CIC 96-123. kk; Erdő: Egyházjog 134-148.
9. A kánoni jog sajátosságai (irgalmasság és igazságosság, salus animarum és a kánoni méltányosság)	Interaktív előadás	Erdő: Salus animarum; Arrieta
10. Az egyház hivatali cselekményei (egyházi hivatalok és a kormányzati hatalom) (129 – 196. kk.)	Interaktív előadás	CIC 129 – 196. kk; Erdő: Egyházjog 154-172.
11. Ferenc pápa törvényhozói tevékenysége	Interaktív előadás	Rees, Schüller (szemelvények)

12. Az egyházi bíróságok, feladatuk és struktúrájuk	Interaktív előadás	Hársfai (szemelvények)
13. Összehasonlító egyházjog alapjai (a protestáns egyházak joga és az iszlám sharia)	Interaktív előadás	Órai jegyzet prezi formátumban közreadva.
14. Az állami egyházjog alapjai	Interaktív előadás	Schanda (szemelvények)

Könyvészet:

Jegyzet

Kiss Gábor: Bevezetés az egyházjog általános szabályaiba, Kolozsvár 2022.

Egyházi dokumentumok:

- *Az egyházi törvénykönyv.* A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal. (Szerk. ERDŐ Péter) Budapest, 2015.
- II. JÁNOS PÁL pápa: „Sacrae disciplinae leges” kezdetű apostoli konstitúció (1983. január 25.) in: *Az egyházi törvénykönyv.* A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal. (Szerk. ERDŐ PÉTER) Budapest, 2015.

Szakirodalom

- ALTHAUS, Rüdiger: *Die Rezeption des Codex Iuris Canonici von 1983 in der Bundesrepublik Deutschland unter besonderer Berücksichtigung der Voten der gemeinsamen Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland*, Paderborn-München, 2000. (Althaus)
- AYMANS Winfried / MÖRSDORF, Klaus: *Kanonisches Recht, Band I*, Paderborn, 1991. (Aymans-Mörsdorf)
- ERDŐ Péter: „*Salus animarum: suprema lex*” in: ERDŐ Péter: *Az élő egyház joga. Tanulmányok a hatályos kánonjog köréből*, Budapest, 2006. 73-85. (Erdő: *Salus animarum*)
- ERDŐ Péter: *Az egyházjog forrásai. Történeti bevezetés*, Budapest 1998.
- ERDŐ Péter: *Az egyházjog teológiája*, Budapest [é.n.]. (Jogteológia)
- ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest, 2014. (Erdő: *Egyházjog*)
- FERENCZY Rita - KÁLLAY Márta: *Egyházjogi alapismeretek*, Budapest 2000.
- HAERING, Stephan / REES, Wilhelm / SCHMITZ Heribert (Hg.): *Handbuch des katholischen Kirchenrechts*, Regensburg 2015.
- HALLERMANN, Heribert: *Ignorantia iuris – (K)ein Problem für die Kirche?* in: *Archiv für Katholisches Kirchenrecht* 185 (2016) 369–389.
- HÁRSFAI Katalin: *Bírósági gyakorlat*, Budapest, 2008. (Hársfai)
- ARRIETA, Juan Ignacio: *Kanonisches Recht und Barmherzigkeit – aus der Perspektive des lateinischen Kirchenrechts*, in: *zur debatte. Themen der Katholischen Akademie in Bayern*, 5/2015. 12–15. (Arrieta)
- ÖRSY László: *Az egyházjog és a teológia*, Róma, 1977. (Örsy: *Egyházjog*)
- ÖRSY László: *Életerős zsinat*, Budapest, 2017. (Örsy: *Életerős zsinat*)
- REES, Wilhelm: *Ferenc pápa és az egyház reformja. Megjegyzések az egyházjog szempontjából*, in: KISS Gábor (szerk.): *Fiatal Kutatók és Doktoranduszok VII. Nemzetközi Teológuskonferenciájának Tanulmánykötete*, Pécs, 2017. 9-28. (Rees)
- SCHANDA Balázs: *Állami egyházjog. Vallásszabadság és vallási közösségek a mai magyar jogban*, Budapest, 2012. (Schanda)
- SCHÜLLER, Thomas: *Das Pontifikat Papst Franziskus‘ aus kirchenrechtlicher Perspektive*, in: *Theologische Revue* 116 (2020), 1–17. (Schüller)
- SZUROMI Szabolcs Anzelm O.PRAEM.: *Kánonjogtudomány és kodifikáció. Megjegyzések a latin egyházjog kodifikációjához*. In: *Iustum Aequum Salutare* 4 (2008/2) 83–92.

	8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1.	Bevezetés. Témák, könyvészet, követelmények	Tematika interaktív	A szemináriumi

	bemutatása.	bemutatása	tevékenység megbeszélése
2.	<i>Isten népének joga:</i> A krisztushívők általában; az összes krisztushívők kötelességei és jogai; A világiak kötelességei és jogai	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 204–231; ERDŐ, 157–173)
3.	<i>Isten népének joga:</i> A klerikusok képzése és jogi helyzete	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 232–293; ERDŐ, 174–197)
4.	<i>Isten népének joga:</i> A személyi prelatúrák; A krisztushívők társulásai	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 294–329; ERDŐ, 198–208)
5.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: A római pápa; A püspökök testülete; A püspöki szinódus;	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 330–348; ERDŐ, 209–220)
6.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: A Római Szent Egyház bíborosai; A római kúria; A pápai követek	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 349–367; ERDŐ, 221–239)
7.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: A részegyházak; A püspökök; A megyéspüspökök	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 368–402; ERDŐ, 240–254)
8.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: A koadjutor és segédpüspökök; A püspöki szék adományozása és megüresedése; A részegyházak csoportjai; A részleges zsinatok; a püspöki konferenciák	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 403–459; ERDŐ, 254–272)
9.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: Egyházmegyei zsinat; Egyházmegyei hivatal és vezetése; Egyházmegyei hivatal egyéb szervei; Tanácsadó testületek az egyházmegyében	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 460–494; ERDŐ, 272–289)
10.	<i>Isten népének joga:</i> Az Egyház hierarchikus felépítése: A plébánia, a plébános és a káplán; Az esperesek, a templomigazgatók és a lelkészek	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 495–572; ERDŐ, 289–303)
11.	<i>Isten népének joga:</i> A megszentelt és apostoli élet; A megszentelt élet intézményei; A szerzetesi intézmények; A világi intézmények	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 573–746; ERDŐ, 304–310)
12.	<i>Az Egyház tanítói feladata:</i> Általános tudnivalók; Az isteni ige szolgálata; Az egyház missziós tevékenysége; A katolikus nevelés; A tömegtájékoztatási eszközök; A hitvallás	Tematika interaktív bemutatása	(Könyvészet: CIC 747–833; ERDŐ, 311–332)
13.	<i>Veritatis Gaudium</i> - az egyházi egyetemek, valamint egyházi fakultások működését részletesen szabályozó apostoli konstitúció.	Tematika interaktív bemutatása	Veritatis Gaudium
14.	Összefoglalás	Interaktív értékelés	A szeminárium kiértékelése

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

- *Az egyházi törvénykönyv.* A Codex Iuris Canonici hivatalos latin szövege magyar fordítással és magyarázattal. (Szerk. ERDŐ PÉTER) Budapest, 2015.
- ERDŐ Péter: *Egyházjog*, Budapest én.

Ajánlott könyvészet:

- Papst Franziskus, Apostolische Konstitution *Veritatis Gaudium über die Kirchlichen Universitäten und Fakultäten*, in: http://w2.vatican.va/content/francesco/de/apost_constitutions/documents/papa-francesco_costituzione-ap_20171208_veritatis-gaudium.html (A dokumentum elérhető az alábbi nyelvek: angol, spanyol, francia, olasz, latin, lengyel, portugál)
- ERDŐ Péter: *Az egyházjog teológiája*, Budapest [é.n.].
- ERDŐ Péter: *Hivatalok és közfunkciók az Egyházban*, Budapest 2003.

- ÉRSZEGI Márk Aurél: Pápa, Szentszék, Vatikán, Budapest 2014.
- FERENCZY Rita - KÁLLAY Márta, *Egyházi jogi alapismeretek*, Budapest 2000.
- RENCSIK István: *Egyházi törvényhozás. Általános szabályok. Házasságjog*. Kolozsvár: Gloria Kiadó 1993.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az egyházi törvénykönyvnek az Egyházi Tanítóhivatal által történő hivatalos és a jogászok többségének véleményét tükröző értelmezést követjük.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az elsajátítandó anyag ismerete	Félévi szóbeli vizsga	40 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.5 Szeminárium / Labor	Egy a megadott témák közül szabadon választott téma – interaktivitásra törekvő – PPT vázlattal vetített bemutatása.	A megtartott referátum kiértékelése	20 %
	Interaktív jelenlét	Számontartás	20 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • Az általános kánonjogi alapfogalmak ismerete. • Az értékelési kritériumokban felsoroltakból minimális 45 % megszerzése. 			
10.7 A félévi vizsga formája			
<ul style="list-style-type: none"> • Minden félévi vizsgára jelentkező hallgató a megadott első 10 tételből kettőt húz, és szabad választás alapján a két tétel egyikének lényegre törő bemutatásával vizsgázik. A vizsga egy beugróval kezdődik, melyben a hallgató szabadon választhat a félév végi speciális (11-14.) kánonjogi témák közül egyet, melynek ismeretéről szóban, kérdések és válaszok formájában számot ad. A vizsga, a másik húzott tétel, ill. szükség esetén az anyag többi részéből további kérdések megválaszolásával válik teljessé. A félévi vizsgára a tételsort a parciális vizsgát követő héten adom meg. 			
10.8 A pótvizsgával kapcsolatos elvárások			
A pótvizsga a pótszesszióban a megadott dátumon lehető, az elvárások változatlanok a 10.7 pontban közöltekhöz képest.			
10.9 A szemináriummal kapcsolatos elvárások			
<ul style="list-style-type: none"> • A szeminárium a vezető tanár által javasolt témák egyikének a szeminárium keretében történő önálló, PPT bemutatóval kísért interaktív bemutatásának értékeléséből áll. • A szemináriumon a jelenlét nem kötelező. Hiányzás esetén az egyes szemináriumi témák pótlására a szemináriumvezetővel egyeztetve az illető szemináriumi témának a bibliográfia alapján, két A4-es terjedelmű oldalon Times New Roman 12-es betűvel, másfeles sorközzel történő vázlatos kidolgozásával van lehetőség. A vázlatok általi pótlás határideje az illető szemináriumi téma bemutatását követő hét vége, azaz péntek du. 16.00 óra. • A szeminárium bemutatása szükség esetén kiváltható – amennyiben a hallgató a szemináriumvezetővel a félév második hetének végéig egyeztet – egy, a metodológiai szabályok figyelembevételével elkészített legalább 10 oldalas szemináriumi dolgozattal. Ebben az esetben a dolgozat leadási határideje a szesszió kezdetét megelőző nap. 			

Kitöltés dátuma

2022. június 20

Előadás felelőse

Dr. Kiss Gábor

Szeminárium felelőse

Dr. Holló László

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2022. június 20

Intézetigazgató